

Izpitna vprašanja 5.6.08:

Živinoreja

- 1.) Namen reje domačih živali
- 2.) Posledice domestikacije pri govedu
- 3.) Naštej dejavnike, ki vplivajo na prenatalno rast
- 4.) Kakšen delež kmetijstva predstavlja živinoreja?
- 5.) Kaj je plemenska zrelost?
- 6.) Kaj je mamogeneza?
- 7.) Kategorije ovc se določa po...
- 8.) Iz katerega mesa je največji izkoristek beljakovin?
- 9.) Koliko je povprečni čas razvoja jajca?
- 10.) Kaj pomeni klavna kakovost?
- 11.) Bukanje je gonjenje pri..

Kolokvij

- 1.) Kaj je GVŽ?
- 2.) Naštej vsaj tri pasme angleškega goveda
- 3.) Katera pasma prašiča je najbolj mesnata?
- 4.) Naštej vrste perutnine, ki jo gojimo za meso
- 5.) Razlika med zajcem in kuncem
- 6.) Relativna krivulja, kako se spreminja v postnatalnem obdobju
- 7.) Koliko je povprečna poraba živalskih beljakovin na preb. na dan?
- 8.) Autohtone slovenske pasme ovc

Vprašanja, ki jih je dal profesor pri ponavljanju snovi za izpit iz Živinoreje:

Vprašanja:

1. Zakaj redimo domače živali?

Zaradi prireje hrane, kože, perja, vlakna, zaposlitve, ohranjanja rodnosti tal, vključuje živali v raziskave bolezni in kulturni pomen.

2. Kaj določa kakšen je namen živinoreje?

3. Kaj je domača žival?

Domača žival je tista, ki jo je človek selektivno vzrejal v ujetništvu za svoje potrebe in jo tako spremenil od njenih prednikov. Hkrati je človek kontroliral njeno vzrejo in oskrbo s hrano.

4. Kakšen delež predstavlja rastlinska pridelava in živinoreja?
(glej tabelo-približno 50:50)

5. Struktura prodanih živinorejskih proizvodov:

- živina za zakol: slabih 50%
- mleko: dobrih 40%
- jajca: 10%

6. Število domačih živali?

perutnine>prašiči>govedo>ovce>koze>konji

7. Kaj je domestikacija?

Ali udomačitev je dolgotrajen proces spreminjanja divjih živali v domače, ki je potekal stoletja in tisočletja ter poteka še danes.

Razlogi za udomačitev:

- Pomen vrste za človeka (hrana, vlakna, delo)
- Zahteve po krmi (prednost imajo rastlinojedi)
- Hitro dosežena zelena velikost (z vidika človeka)
- Živali morajo biti primerne za rejo v ujetništvu
- Živali ne smejo biti plašne, panične
- Živali morajo biti ubogljive in prilagodljive

8. Spremembe po domestikaciji?

Z domestikacijo se je bistveno spremenilo okolje, s tem so se odprle možnosti za druge spremembe:

- Zmanjšan spolni dimorfizem
- Velikost živali
- Telesnih oblik
- Barva dlake, večja variabilnost
- Boljša plodnost
- Obnašanje živali, spremenjen odnos do človeka
- Daljša prebavila, boljši izkoristek krme

9. Kakšne so posledice domestikacije pri govedu in kakšne pri prašiču?

Pri govedu:

- Zmanjšan spolni dimorfizem
- Velikost živali
- Telesnih oblik
- Barve dlake
- Večja plodnost
- Spremembe v obnašanju živali

Pri prašiču:

- Spremembe v obliki telesa
- Povečane razmnoževalne sposobnosti
- Hitrejša rast (klavna zrelost že pri 6-7 mesecih)
- Zmanjšana odpornost

10. Kaj je rast, razvoj?

Rast je proces povečevanja velikosti in telesne mase – je proces povečevanja strukturne in funkcionalne mase telesa – je proces povečevanja št. in velikosti celic ter njihove diferenciacije, ki poteka za določeno vrsto značilno hitro do neke končne velikosti. Rast je pogojena z vzajemnim delovanjem notranjih in zunanjih rastnih faktorjev.

Razvoj predstavlja spreminjanje relativnih deležev posameznih telesnih delov in tkiv, razvoj funkcij in sposobnosti – označuje nastajanje kvalitetnih sprememb telesa in njegovih funkcij.

11. Absolutna, relativna, specifična?

Absolutna rast - spreminjanje telesne mase s starostjo

$$\frac{dT}{dt} = \frac{(T_2 - T_1)}{(t_2 - t_1)}$$

Relativna rast - prirast telesne mase v časovni enoti

Specifična rast - prirast telesne mase kot delež dosežene telesne mase $\frac{(T_2 - T_1)}{T_1}$

12. Kakšna je absolutna, relativna, specifična rast v prenatalnem obdobju, v postnatalnem obdobju?

Absolutna rast:

Prenatalnem: se povečuje hitro pa proti bližini rojstva.

Postnatalnem: počasi se povečuje doseže max in začne padati.

Relativna rast:

Prenatalnem: se povečuje potem pa naglo pri bližini rojstva.

Postnatalnem: naglo se povečuje potem naglo pada.

Specifična rast:

Prenatalnem in postnatalnem: začne hitro padat oz. se zmanjševat.

13. Kaj vpliva na rast v prenatalnem in postnatalnem obdobju?

Prenatalna:

- Genotip
- Spol
- Velikost in starost matere
- Prehrana matere
- Velikost gnezda
- Velikost placent
- Okoliška temperatura

Postnatalna: pred odstavitvijo:

- genotip
- spol
- rojstna masa
- količina mleka
- starost matere
- starost ob odstavitvi

po odstavitvi:

- genotip
- spol
- odstavitvena masa
- prehrana
- klima
- oskrba
- sposobnost prilagoditve

14. Kaj je diferencialna rast?

Pomeni, da rastejo različni organi, različni deli telesa, različna tkiva (mišično, maščobno...), kakor tudi posamezne mišice znotraj mišičnega tkiva oz. posamezni maščobni depoji maščobnega tkiva različno hitro, kar ima za posledico stalno spreminjanje razmerji med njimi.

15. Maksimalno prirast dosežejo najprej: živčno tkivo, nato kosti, mišice in maščobno tkivo

16. **Znati tudi:** -delež kosti se v postnatalnem obd. zmanjšuje, delež mišic se včasih po rojstvu povečuje nato zmanjšuje, na račun maščobnega tkiva pride do zmanjšanja kosti in mišic!

-vrstnega reda posameznih tkiv NE moremo spremeniti oz. na njih ne vplivamo!

17. Deli moških in ženskih organov!

18. Pri kateri vrsti domačih živali lahko osemenimo žival z 1 ejakulatom?

19. Spolna in plemenska zrelost?

Spolna:

Plemenska: ko je dosežena optimalna zrelost in velikost za optimalno proizvodnjo

20. S katero žival. vrsto izkoristimo največ beljak. in energije?

Beljakovine: brojlerji (pitani piščanci) - 28%

Energija: prašiči - 30%

21. Katera vrsta animalnih proizvodov izkorišča najbolje beljak. in energijo? Mleko!

Beljakovine: 5 laktacij po 8.000 kg - 55%

Energija: 5 laktacij po 8.000 kg - 55%

?

22. Kaj je klavna kakovost?

Pod pojmom klavna kakovost razumemo vse tiste lastnosti, ki jih lahko ocenimo ali izmerimo na zaklani živali. Klavna kakovost je torej vsota različnih lastnosti izmerjenih in ocenjenih na klavnih trupih oz. polovicah.

23. Na osnovi česa razlikujemo žival po kategoriji?

STAROST, SPOL, TEŽA

24. Katere kategorije so pri ovcah (samo starost upoštevamo) ?

Poznamo dve:

L - trupi jagnjet do starosti 12 mesecev

S - trupi ovc starejših od 12 mesecev

25. Starostne kategorije goved (tu upoštevamo spol, starost, telesna teža, telitev)?

V – teleta: starost do vključno 8 mesecev

Z – starejša teleta: starost od 8 do vključno 12 mesecev

A – mladi biki: starost do 24 mesecev

B – biki: stari nad 24 mesecev

C – voli

D1 – krave: starost do 30 mesecev

D2 – krave: starost do 5 let

D3 – krave: starost več kot 5 let

E – telice

26. Kategorije klavnih prašičev (upoštevamo težo in spol)?

1. Prašički: obeh spolov masa toplega trupa 5 do 25 kg

2. Pitani prašiči: svinje in kastrati garani: 50 do 120 kg izkoženi: 37 do 100 kg

3. Drugi prašiči:

3a lahki pitani prašiči: obeh spolov in kastrati garani: več kot 25 in manj kot 50 kg izkoženi: manj kot 37 kg

3b težki pitani prašiči: svinje in kastrati garani: več kot 120 do 180 kg izkoženi: več kot 100 do 153 kg

3c izločene plamenske svinje: svinje ki so že prasile ne glede na maso

3d izločeni plamenski merjasci: merjasci garani: več kot 80 kg izkoženi: več kot 64 kg

4. Mladi pitani merjasci: nekastrirani prašiči garani: od 50 do 80 kg izkoženi: od 37 do 64 kg sem spadajo tudi monorhidi in kriporhidi.

27. Kakovostni razred:

- razvrščanje pitanih prašičev na osnovi mesnatosti?

- mesnatost in zamaščenost pri govedu?

Mesnatost: E,U,R,O,P zamaščenost: 1,2,3,4,5

- drobnica?

trup težji od 13 kg - E,U,R,O,P,S in trup pod 13 kg - A,B,C

28. Metode ocenjevanja mesnatosti?

29. Mlečna žleza?

30. Katera žival. vrst ima največ beljak. in maščob v mleku?

Svinja in ovca.

31. Koliko seskov ima koza, ovca, konj, krava, svinja?

Koza 2

Ovca 2

Konj 2 (2skupaj po2)

Krava 4

svinja jih ima 14-16

32. Kaj je mamogeneza, laktogeneza, galaktopoeza?

33. Mleko nastane v mlečnih celicah!

34. Zgradba četrti?

35. Ali je pri vseh živalih enako cistern in alveol?
NE.

36. Kje nastaja jajce?

37. Proces nastajanja jajca?

38. Kakovost jajca?